
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

**ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЛАШМАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

423110, Лашман авылы, Советлар урамы, 55А йорт
Телефон (84396) 2-92-35
Факс (84396) 2-92-35
Email: Lash.Cmn2@tatar.ru

№ 14

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЛАШМАНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

423110. село Лашманка, ул. Советская, д. 55А
Телефон (84396) 2-92-35
Факс (84396) 2-92-35
Email: Lash.Cmn2@tatar.ru

29.04.2022 ел

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 157 һәм 269.2 статьялары нигезендә, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру максатларында, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Лашман авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. Кушымта нигезендә эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Чирмешән муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшерп торуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Лашман авыл жирлеге
Башкарма комитеты
житәкчесе:

С.Х.Гильманова

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Лашман авыл жирлеген
Башкарма комитетының
2022 елның 29 апрелдәгә
14 номерлы карарына кушымта

Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлегә Тәртип Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Лашман авыл жирлеген Башкарма комитетында (алга таба - авыл жирлеген) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне билгели:

1.2. Әлегә Тәртипнең максаты булып тора:

- жирлек бюджеты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлык исәбе һәм хисаплылыгы дөреслеген раслау, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында;
- бюджет законнары һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган башка норматив актлар үтәлешен бәяләү.

1.3. Эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан (алга таба - комиссия) бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган жирлек бюджеты акчаларын алучыларга, жирлек бюджеты керемнәре администраторларына, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганақлары администраторларына карата башкарыла.

2. Аудитның эчке муниципаль финанс контроле объектлары

2.1. Эчке муниципаль финанс контроле һәм эчке финанс аудиты объектлары (алга таба-контроль (аудит) объектлары) булып тора:

- Авыл жирлеген башкарма комитеты, бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы) буларак, бюджет керемнәренен баш администраторы, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганақларының баш администраторы.

3. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын оештыру

3.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын тормышка ашырганда тикшерүләр, ревизияләр, өйрәнү (обследование) (алга таба - контроль чаралар) үткәрелә:

- контроль объектының билгеле бер чордагы эшчәнлегенә карата аерым финанс һәм хужалык операцияләренен законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, бюджет (бухгалтерия) исәбенен һәм бюджет (бухгалтерия) хисаплылыгының дөреслеген тикшерү буенча контроль гамәлләр кылу аңлашыла торган тикшерү;

- тикшерү объекты эшчәнлеген комплекслы тикшерү аңлана торган ревизия, ул кылынган финанс һәм хужалык операцияләренен барлык жьелмасының законлылыгын

документаль һәм фактта өйрәнү, аларны бюджет (бухгалтерия) хисаплылығында чагылдыруның чынлыгы һәм дәрәслеге буенча контроль гамәлләр башкаруда чагыла;

- өйрәнү (обследование), аның астында контроль объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсе торышына анализ һәм бәя бирү күздә тотыла.

3.2. Эчке муниципаль финанс контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе (аудит) чараларын планлаштыру элек үткәрелгән тикшерүләрнең нәтижәләрен, бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планлы, хисап мәгълүматларын исәпкә алып, бюджет законнарын бозуны, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсез файдалануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенә һәм хисаплылыкның дәрәс булмавын фаразларга мөмкинлек бирүче бүтән мәгълүматны, шулай ук вакытлы контрольнең елына 1 тапкырдан да ким булмаганлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткәрелергә мөмкин.

3.5. Еллык тикшерү планы жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы йөкләмәсе буенча үткәрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткәрелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектының исеме, тикшерелә торган чор, тикшерү темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшерү чарасын үткөрү вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткөрү турында контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшерү чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамәдән башка үткәрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны жайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткөрү

4.1. Авыл жирлегә башкарма комитеты:

а) жирлек бюджетының бюджет акчаларын баш бүлүче буларак түбәндәгеләргә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- әлеге баш бүлүче һәм аңа караган жирле бюджет акчаларын алучылар тарафыннан чыгымнар буенча жирле бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буенча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын эзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджеты керемнәренә баш администраторы буларак, керемнәр буенча эчке стандартларны һәм бюджетны төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, бюджет хисаплылығын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруға юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра;

в) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы буларак, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, ул бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча эчке стандартларны һәм бюджет төзү һәм үтәү процедураларын үтәүгә, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының шушы баш администраторы тарафыннан бюджет хисаплылығын төзүгә һәм бюджет исәбен алып баруға юнәлдерелгән.

4.2. Тикшерү чарасын үткөрүгә керешеп, тикшерү объектына тикшерү чарасын үткөрү турында күрсәтмә күчермәсе тапшырыла.

4.3. Эшче төркем житәкчесе һәм эгъзалары түбәндәгеләргә хокуклы:

- территориядә, административ биналарда һәм контроль объектының хезмәт урыннарында булу;

- үз оештыру-техник чаралары, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннар белән файдалану, кертү һәм чыгару;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен барлык кирәкле документларны (белешмәләренә, язма аңлатмаларны һәм башка документларны) алырга;

- документларның күчермәләрен кәгазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның мәгълүмати ресурсларынан файдалану;

- тикшерелә торган мәсьәләләренә асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләргә контроль гамәлләр үткөрелә:

- бюджет (бухгалтерлык) исәбендә һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгында кылынган финанс һәм хужалык операцияләрен исәпләү язмаларының беренчел исәпкә алу документлары белән чагыштыру юлы белән төгәл, үз вакытында һәм дәрәс итеп чагылдыру;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди кыйммәтләренә, акчалата чараларның һәм кыйммәтле кәгазьләренә дәрәслеге, исәп-хисапларның, куелган товарларның, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләренә дәрәслеге, чыгымнарны һәм финанс нәтижеләрен формалаштыру буенча операцияләренә факттагы булуы, сакланышы һәм дәрәслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтерлык) исәбе һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгы куелышы һәм торышы;

- матди кыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтен, чыгымнарны формалаштыруның дәрәслегенә, керемнең тулылыгына, акчаның һәм матди кыйммәтләренә сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнең һәм күрсәтелгән хезмәтләренә күләмнәре дәрәслегенә агымдагы контрольнең булуына һәм торышына;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет чараларын файдалануның нәтижеләлеге, адреслылыгы һәм максатчан характеры;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартлар, максатлар һәм тәртипне үтәү;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәренә һәм түләүләренә планлаштыру (фаразлау);

- тикшерү объекты карамагына бүлеп бирелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләренә куллануның адреслы һәм максатчан характеры;

- сметаларының үтәлеше, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылыгы белән бәйлә чыгымнарның нигезле булуы;

- контроль (аудит) объекты тарафыннан закон бозуларны бетерү, матди зыянны каплау, алдагы тикшерү чаралары нәтижеләре буенча гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дәресләрне үткөрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5. Контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижеләре тикшерү акты - бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвирлау һәм йомгаклау өлешләреннән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нөсхәдә төзелә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар тарафыннан имзалана.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нөсхәсе контроль оешмасы житәкчесен таныштыру турындагы билге белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә карарлар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына жиберелә.

4.10. Акт нигезләмәләре белән килешмәгән яки аның аерым нигезләмәләрен төгәлләштерү максаты белән контрольлек объекты житәкчесе акты алганнан соң жиде эш көне эчендә, актының аерылгысыз өлеше булган үз искәrmәләрен (каршылыкларын) эчке финанс контроле органына жиберергә хокуклы һәм аларга контроль органы жиде эш көне эчендә һәр каршылык (кисәтү) буенча бәяләмә бирергә тиеш.

4.11. Жирлек башлыгы ачыкланган житешсезлекләрне бетерү буенча чараларның барышын контрольдә тотта.

5. Эчке финанс аудитын үткөрү

5.1. Эчке финанс аудиты функциональ бәйсезлек нигезендә контроль (аудит) объектларына карата түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

- эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү;

- бюджет хисапчылыгының дөреслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәбен алып бару методологиясенә һәм стандартларына туры килүен раслау;

- бюджет чараларын куллануның сакчыллыгын һәм нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәр эзерләү.

5.2. Эчке финанс аудитын үткәргәндә өлкә милкеннән һәм өлкә милкеннән файдалануны регламентлаучы законнарның һәм башка норматив хокукый актларның үтәлешен, шулай ук бюджет (бухгалтер) исәбе һәм хисапчылык формасын һәм эчтәлеген билгели торган норматив хокукый актлар таләпләренә үтәлешен тикшерү гамәлгә ашырыла.

5.3. Эчке финанс тикшерүенә ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижелелеген күтәрү буенча тәкъдимнәр эзерләү максатларында контроль (аудит) субъекты түбәндәге мәсьәләләрне тикшерә:

- эчке финанс контролен гамәлгә ашыру тәртибен, рәвешләрен, методларын һәм периодиклыгын билгели торган норматив хокукый актлар булу, аларның Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры килүен тикшерү;

- календарь елга төзелгән һәм контроль (аудит) субъекты тарафыннан расланган план булу;

- планда каралган контроль чараларның тулы һәм үз вакытында үтәлеше;

- тикшерү чараларын оештыру һәм үткөрүгә карата таләпләрне үтәү;

- үткәрелгән тикшерү чараларының рәсмиләштерелгән материаллары булуы;

- тикшерү чаралары нәтижеләре буенча актны рәсмиләштерүгә карата таләпләрне үтәү;

- контроль чаралар үткәрү мәсьәләләре буенча гражданнар һәм оешмаларның мөрәжәгатләрән үз вакытында карау;

- тикшерү эшчәнлегенә турында хисап булу, анда контроль чаралар нәтижеләрен чагылдыруның дәрәслегенә һәм тулылыгы;

- программаларны, ярдәмчә программаларны, чараларны үтәгәндә максатчан күрсәткечләрне анализлау;

- алдагы контроль чарасы тарафыннан ачыкланган житешсезлекләрне бетерү;

- эчке финанс контролен үткәрү һәм аның нәтижеләрен рәсмиләштерү өлешендә башка мәсьәләләр.

5.4. Бюджет хисапчылыгының дәрәслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенәң Россия Федерациясә Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән методологиягә һәм бюджет исәбен алып бару стандартларына туры килүен раслау максатында түбәндәгә мәсьәләләрне тикшерә:

- бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару;

- бюджет (бухгалтер) хисапчылыгын тикшерү, аның дәрәслегенә, аны төзү һәм бирүнен үз вакытында булуына анализ;

- дебитор һәм кредитор бурычларын анализлау, һәм аны киметү һәм түләтү буенча тәкъдимнәр эшләү;

- бюджет исәбенәң беренчел күрсәткечләрне анализлау;

- бюджет исәбендә һәм хисапта кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне ачыклау;

- бюджет исәбен алып бару өчен программа-техник комплексы булу;

- бюджет хисапчылыгының дәрәслегенә аудит үткәрү һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенәң туры килү-килмәве өлешендә башка мәсьәләләр.

5.5. Бюджет чараларын куллануның сакчылыгын һәм нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр әзерләү максатында финанслар белән идарә итү буенча контроль (аудит) объектларының эшчәнлегенә анализ һәм бәя биргәндә гамәлгә ашырыла:

- бюджет чараларын куллануның нәтижеләлеген анализлау, финанс резервларын, шулай ук өстәмә финанс ресурсларын (керем китерә торган эшчәнлектән акча, максатчан программаларда катнашу һ. б.) жәлеп итү юнәлешләрне ачыклау;

- проектларны һәм программаларны билгеләнгән максатларга, бурычларга, нәтижеләлекненә планлаштырылган күрсәткечләрненә туры килү-килмәүне тикшерү;

- бюджет йөкләмәләрнен үз вакытында финанслау өчен кирәкле норматив хокукый актларны үз вакытында эшләү һәм кабул итүне анализлау.

5.6. Үткәрелгән тикшерү нәтижеләре буенча контроль субъектының (аудит) вазыйфай затлары тарафыннан эчке финанс аудитының нәтижеләре турында бәяләмә (алга таба - бәяләмә) төзелә, анда ачыкланган кимчелекләрне һәм житешсезлекләрне бетерү буенча тәкъдимнәр, жыелган дәлилләр нигезендә эчке финанс тикшерүненә нәтижеләлеген арттыру буенча тәкъдимнәр күрсәтелә.

5.7. Бәяләмәне төзәр алдыннан алынган дәлилләрненәң житәрлек һәм тиешле булуын бәяләргә киңәш ителә.

Дәлилләр житәрлек булып тора, әгәр фактларга нигезләнгән торган мәгълүмат ышанычлы булып торса.

Дәлилләр ышанычлы булып санала, әгәр мәгълүмат иң тулы һәм ышанычка лаеклы булса.

Дәлилләр урынлы булып тора, әгәр мәгълүмат күзәтүләренә һәм тәкъдимнәренә расласа.

Дәлилләр файдалы дип санала, әгәр мәгълүмат контроль (аудит) субъектына үз максатларына ирешергә булышса.

Дәлилләр ясалган нәтижәләренә һәм тәкъдимнәренә дәлилләргә тиеш.

5.8. Бәяләмә ике нөсхәдә төзелә һәм кереш, аналитик һәм йомгаклау өлешләреннән торырга тиеш.

5.9. Бәяләмә контроль (аудит) субъектының эш төркеме тарафыннан имзалана, контрольлек (аудит) субъекты җитәкчесе белән килештерелә һәм тикшерүнең соңгы көннән дә соңга калмыйча кул кую өчен контроль (аудит) объектына җибәрелә.

5.10 Эчке финанс аудитын үткәрү нәтижәләре буенча контроль ачыкланган кимчеләкләренә һәм җитешсезлекләренә бетерү, эчке финанс тикшерүенең нәтижәләлеген арттыру буенча тәкъдимнәренә нәтижәле гамәлгә ашыруны тәэмин итү булып тора, һәм җирлек башлыгы тарафыннан башкарыла.